

Wat Je ziet hier een checklist bij de HC Nederland (1948 – 2008) voor het havo-examen geschiedenis. Het zijn per leidende vraag een reeks vragen bij de stofomschrijving. Die vragen testen je feitenkennis en basale oorzaak-gevolg verbanden. Deze vragen helpen je grip te krijgen op de stof.

Op het SE en CE krijg je niet van dit soort vragen. Die kun je onder meer in de Examenbundel oefenen.

Lampje = ik weet dit zeker

Loep = even opzoeken hoe het ook weer zat

Vraagteken = hier heb ik nog nooit van gehoord

Kenmerkende Aspecten die je bij deze HC moet kennen:

45. de dekolonisatie maakte een eind aan de westerse hegemonie in de wereld

46. de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog

47. de toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren zestig van de 20e eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen

48. de eenwording van Europa

49. de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen

Links naar uitlegfilmpjes:

Jortgeschiedenis: <https://youtube.com/playlist?list=PLiYa8Sijh21ecb0YfA-h0GMX8zx0-aJL>

Geschiedenisinbeweging: [Historische Context 'Nederland 1948-2008' \(HAVO\)](#)

DC 1: Waardoor veranderden de maatschappelijke verhoudingen in Nederland van 1948 tot 1978?

				
Politieke veranderingen				
01	Wat is neutraliteitspolitiek?			
02	In welke twee ideologische blokken was de wereld na 1945 verdeeld? (noem naam van 1) politiek-economische stromingen 2) leidende landen 3) blok waartoe NL behoorde)			
03	Wat is de NAVO? (noem jaartal / afkorting / doelstelling)			
04	Wat is de EGKS? (noem jaartal / afkorting / doelstelling / deelnemende landen)			
05	Wat betekent supranationaal?			
06	Welk supranationaal orgaan hoorde bij de EGKS en wat bepaalde dit?			
07	Wat is de EEG? (noem jaartal / afkorting / doelstelling)			
08	Verklaar de naam rooms-rode kabinetten?			
09	Welke partij hoorde bij het roomse deel van deze kabinetten?			
10	Wie was de leider van deze partij?			
11	Wat was hun belangrijkste uitgangspunt voor het bestuur van het land?			
12	Wat is subsidiariteitsbeginsel?			
13	Welke partij hoorde bij het rode deel van deze kabinetten?			
14	Wie was de leider van deze partij?			
15	Waarom werd deze partij ook wel Doorbraakpartij genoemd?			
16	Wat was hun belangrijkste uitgangspunt voor het bestuur van het land?			
17	Wat betekent maakbaarheid van de samenleving?			
18	Wat zijn sociale partners?			
19	Welke rol spelen de overheid en sociale partners bij de maakbaarheid van de samenleving?			
20	Wat is een verzorgingsstaat?			
21	Wat is sociale wetgeving?			
22	Wat is het verschil tussen sociale verzekeringen en sociale voorzieningen? Noem van allebei ook een voorbeeld.			
23	Wat is verzuiling?			
24	Noem bij iedere zuil een 1) politieke partij 2) omroep 3) krant of tijdschrift			

25	Noem vier oorzaken voor de economische groei die NL tussen 1945 – 1963 doormaakte.			
Economische veranderingen				
26	Wat is het Marshallplan en welke voorwaarde stelde de VS daarbij?			
27	Wat is geleide loonpolitiek en hoe droeg dat bij aan economische groei?			
28	Leg uit waarom het <i>Wirtschaftswunder</i> bijdroeg aan de economische groei van Nederland.			
29	Waarvoor staat de afkorting NAM?	x		
30	Wat is een consumptiemaatschappij?			
31	Wat is het verband tussen het loslaten van de geleide loonpolitiek en het ontstaan van een consumptiemaatschappij?			
32	Wat is het verband tussen het ontstaan van een consumptiemaatschappij en de komst van gastarbeiders?	x		
33	Noem vijf voorbeelden van producten die bij een consumptiemaatschappij horen			
34	Wat is de oliecrisis van 1973 (hoe veroorzaakt / welke kenmerken)?			
35	Wat is het verband tussen de oliecrisis en (het voortbestaan van) de verzorgingsstaat?			
Sociaal-culturele veranderingen				
I Bevolkingsgroei				
36	Wat is de babyboom? (noem: vertaling / jaartallen / hoeveelheid)			
37	Wat is het verband tussen de babyboom en het emigratiebeleid?			
38	Naar welke drie landen emigreerden de meeste Nederlanders?			
II Migratiestromen				
39	Wat zijn gastarbeiders? (vanaf wanneer / vanuit welke landen / wat voor soort beroepen)			
40	Wat is gezinshereniging?			
41	Wanneer vond de dekolonisatie van Indonesië plaats?			
42	Welke groep vanuit Indonesië nam een speciale plaats in?	x		
43	Wanneer vond de dekolonisatie van Suriname plaats?			
44	Wat is het verband tussen vraag 39 / 41 / 43 en het ontstaan van een multiculturele samenleving?			
III Algemeen sociaal-culturele veranderingen				

	Groeiende welvaart en consumptiemaatschappij veranderde de levensstijl van veel burgers. Leg dat uit door in te gaan op (t/m 47):			
45	A) Opvatting over werk en vrije tijd			
46	B) Toenemende mobiliteit			
47	C) Verstedelijking (suburbanisatie / forenzensteden)			
	Rond 1960 begon in Nederland de ontzuiling. Daarvoor waren verschillende oorzaken. Leg de volgende oorzaken uit (t/m 52):			
48	A) Opkomst verzorgingsstaat			
49	B) Secularisering			
50	C) Nieuwe communicatiemiddelen (vnl. Televisie)			
51	D) Toenemende mobiliteit			
52	E) Hoger opleidingsniveau en hogere welvaart jeugd			
53	Wat is de generatiekloof?			
54	Noem twee onderdelen waarop jongeren van de overheid meer vooruitstrevendheid eisten.			
55	Noem twee onderdelen waarop jongeren in het bestuur meer inspraak eisten.			
IV	Jongerenculturen			
56	Wat zijn nozems? (noem tijdsaanduiding / kenmerken)			
57	Wat zijn provo's? (noem tijdsaanduiding / kenmerken)			
58	Wat zijn hippies? (noem tijdaanduiding / kenmerken)			
V	Tweede feministische golf			
	In de jaren zestig ontstond de tweede feministische golf. Daarvoor waren verschillende oorzaken. Leg de volgende oorzaken uit (59 t/m 62)			
59	A) Consumptiemaatschappij (luxeartikelen)	x		
60	B) Schrappen handelingsonbekwaamheid uit wetboek			
61	C) Introductie anticonceptiepil			
62	D) Invoering Mammoetwet (1968)			
	Voorbeelden actiegroepen tweede feministische golf:			
63	Wat is de Man-Vrouw-maatschappij?			
64	Wat is Dolle mina?			
	<p>Jaartallen die je moet kennen:</p> <p>1946 – 1959: Nederland heeft Rooms-Rode kabinetten; een coalitie bestaande uit ministers van de Partij van de Arbeid (=rood) en de Katholieke Volkspartij (=rooms)</p> <p>1949: Oprichting NAVO</p> <p>1951: Oprichting EGKS (1958: EEG)</p> <p>1956: Handelingsonbekwaamheid van getrouwde vrouwen uit Burgerlijk Wetboek geschrapt waarmee er een einde kwam aan de volledige zeggenschap over het bezit van de vrouw door de man. Belangrijke stap in verbetering maatschappelijke positie vrouwen.</p> <p>1957: Invoering van de Algemene Ouderdomswet (AOW); verplichte verzekering voor een staatspensioen waarmee ouderen verzekerd zijn van een inkomen op hun oude dag.</p>			

<p>1962: Introductie anticonceptiepil</p> <p>1963: Invoering Algemene Bijstandswet. (ABW)</p> <p>1967: Invoering Wet op Arbeidsongeschiktheid (WAO)</p> <p>1968: Invoering mammoetwet</p> <p>1973: Eerste oliecrisis waarmee er een einde kwam aan de snelle economische groei. Vanwege Nederlandse steun aan Israël weigerden enkele Arabische landen tijdelijk om olie aan Nederland te leveren.</p> <p>1980: 1979 – 1980 tweede oliecrisis wat leidde tot economische crisis. Dit zette de samenleving en de verzorgingsstaat onder druk.</p>
--

DC 2: Waardoor veranderden de maatschappelijke verhoudingen in Nederland van 1978 tot 2008?

				
Sociaal-culturele veranderingen (1)				
I	Jongerenculturen			
	Noem van de volgende jongerenculturen 1) reden van bestaan (waarom kwamen ze op / welke insteek hadden zij) 2) tijdsaanduiding 3) uiterlijke kenmerken 4) voorbeeld van hun optreden (65 t/m 67):			
65	A) Punkers en kraakbeweging			
66	B) Rappers			
67	C) Gabbers			
II	Opkomst digitale technologie / digitale revolutie			
68	Noem drie voorbeelden bij de digitale revolutie			
69	Leg uit wat het verband is tussen globalisering en digitale revolutie			
70	Verklaar de naamgeving "Informatietijdperk"			
Politieke ontwikkelingen				
VERANDERINGEN				
I	Rechts-liberale regeringen (o.l.v. Ruud Lubbers) die niet meer geloven in idee maakbare samenleving. Uitgangspunten worden 1: centraal stellen individu 2: kleine overheid			
	1: Centraal stellen individu Burgers steeds zelfstandiger, minder afhankelijk gemeenschappen als familie of kerk. Overheid wil individu zoveel mogelijk vrijheid (op ontwikkeling) geven. Leg het verband uit tussen dit uitgangspunt en de volgende voorbeelden (71 t/m 74):			
71	A) Gedoogbeleid softdrugs			
72	B) Algemene Wet Gelijke Behandeling (1994)			
73	C) Homohuwelijk (2001)			
74	D) Euthanasiewetgeving (2002)			
	2: Kleine overheid Burgers en bedrijven moeten zichzelf kunnen redden. Als gevolg economische crisis (oliecrisis 1973 / 1978 --> recessie) moesten			

	bezuinigingen worden doorgevoerd. Verzorgingsstaat onder druk (aantal werkenden ten opzichte van mensen met uitkering uit balans). Leg uit dat de volgende twee verschijnselen voorbeelden van een terugtrekkende overheid zijn (75 + 76):			
75	Inperking verzorgingsstaat (laag houden minimumloon / uitkering)			
76	Privatisering staatsbedrijven (NS / PTT post / KPN telefoon)			
77	Wat is het poldermodel?			
II Massaal verzet tegen afspraak in NAVO				
78	Wat is Hollanditis?	x		
79	Wat is het verband tussen Hollanditis en de angst voor een nieuwe wereldoorlog met kernwapens?			
III Kleinere invloed Nederland in Europa eind jaren negentig				
80	Leg uit dat het einde van de Koude Oorlog leidt tot de groei van de Europese Unie.			
81	Leg uit dat door het einde van de Koude Oorlog de rol van de NAVO verandert.			
82	Wat is de 'val van Srebrenica' (noem jaartal / omstandigheden / betrokkenen) en welke invloed had dit op de internationale ambities van Nederland?			
CONTINUÏTEIT				
I Jaren tachtig en negentig: NL blijft zich inzetten voor samenwerking in Europa				
83	Wat is het Verdrag van Schengen? (noem jaartal / doelstelling)			
84	Wat is het Verdrag van Maastricht (noem jaartal en betekenis)			
85	Op welke drie pijlers was het Verdrag van Maastricht gebaseerd?			
86	Leg uit dat door het Schengenakkoord en het ontstaan van de EU de globalisering toenam.			
87	Wanneer werd de euro ingevoerd?			
Sociaal-culturele ontwikkelingen (2)				
CONTINUÏTEIT				
1980 – 2000: Nederland blijft migratieland (door armoede en conflicten zoeken mensen in Nederland asiel) --> politieke partijen en burgers positief over idee multiculturele samenleving				
VERANDERINGEN				
I Vanaf 2000 toenemende polarisatie: groeiende tegenstellingen tussen politieke en maatschappelijke groepen. Leg de verschillende oorzaken voor polarisatie uit (A t/m C 88 + 91 + 97)				
88	A) Onzekerheid over Europese eenwording, toenemende globalisering en economische groei. Geef aan wat dit betekende voor (89 + 90):			

89	Laaggeschoolde arbeid			
90	Profiteren economische groei			
91	B) Ontevredenheid stijgend aantal asielzoekers / veel Nederlanders voelden zich niet meer thuis in eigen land. Geef hiervoor een verklaring door in te gaan op (92 + 93)			
92	Slechte integratie en gebrek aan vereniging			
93	Overheidsbeleid op gebied van integratie			
<i>Gevolg van deze ontevredenheid is opkomst nieuwe politieke partijen die zich afzetten tegen de gevestigde orde. Daarvan twee voorbeelden (94 t/m 96)</i>				
94	<i>Wat is de Centrumpartij? (noem jaartal / politiek leider / uitgangspunten / reactie vanuit samenleving)</i>			
95	<i>Wat is de Lijst Pim Fortuyn? (noem jaartal / politiek leider / uitgangspunten / reactie vanuit de samenleving)</i>			
96	<i>Wat is populisme?</i>			
97	C) Terreuraanslagen 11 september 2001 op WTC New York (Twin Towers) door islamitische terreurgroep Al Qaida			
98	Noem drie andere aanslagen die volgden.			
99	Noem drie gevolgen van de aanslagen van 11 september 2001.			
Gevolgen van de polarisatie is kloof tussen politiek en burgers				
100	Noem drie zaken waarin de kloof tussen politiek en burger zich uit.			
Leg de gevolgen van die kloof uit door in te gaan op (101 t/m 103)				
101	Kritiek op multiculturalisme			
102	Open debat immigratiebeleid			
103	Ontstaan nieuwe politieke partijen			
II	Vanaf 2002 nieuw overheidsbeleid gericht op assimilatie van groepen migranten			
104	Leg het verband uit tussen een verplichtend integratiebeleid en de invoering van de inburgeringscursus (1998)			
Economische ontwikkelingen				
1983 – 2007: na recessie 1978-83 gestaage groei economie. 2007: Bankencrisis				
105	Leg uit dat de bankencrisis werd veroorzaakt doordat banken in de VS teveel risico namen, voornamelijk bij het afsluiten van hypotheekleningen.			
106	Leg de volgende oorzaak-gevolg-keten uit (waarom volgen deze onderdelen elkaar op: - Banken letten te weinig op kredietwaardigheid bij afsluiten hypotheekleningen			

	<ul style="list-style-type: none"> - Consumenten kunnen hypotheek met variabele rente niet terugbetalen als rente stijgt - Banken lopen inkomsten van hypotheekaflossingen mis - Vertrouwen in betalingsverkeer verdwijnt - Beurzen en financiële markten storten in - Banken vallen om of hebben staatssteun nodig 			
107	Leg uit dat de bankencrisis de tegenstellingen in de samenleving vergroot.			
	<p>Jaartallen die je moet kennen:</p> <p>1982: Oprichting Centrum Partij o.l.v. Hans Janmaat</p> <p>1985: Verdrag van Schengen: vervallen grenscontroles waardoor vrij verkeer van verkeer en goederen in Schengenzone mogelijk wordt.</p> <p>1992: Verdrag van Maastricht: basis voor formatie Europese Unie</p> <p>1994: Invoering Algemene Wet Gelijke Behandeling, waarin is vastgelegd dat er geen onderscheid gemaakt mag worden op basis van godsdienst, seksuele voorkeur of geslacht bij het aanbieden van werk, diensten en huisvesting.</p> <p>1995: Val van Srebrenica, Serviërs veroveren de enclave (veilige plek) Srebrenica op een Nederlands bataljon (dutchbat) soldaten in dienst van de Verenigde Naties die als taak hadden de moslims in de enclave te beschermen. De moslims worden van elkaar gescheiden (mannen van vrouwen en kinderen) en 8000 moslimjongens en –mannen worden vermoord.</p> <p>1998: Invoering inburgeringscursus waarbij immigranten worden getoetst op hun kennis van de Nederlandse cultuur en maatschappij.</p> <p>2001: Toestaan homohuwelijk</p> <p>2001: Oprichting Lijst Pim Fortuyn</p> <p>2001: Terreuraanslagen 11 september op WTC (Twin Towers) New York door islamitische terreurgroep Al Qaida.</p> <p>2002: Invoering euro</p> <p>2002: Moord op Pim Fortuyn</p>			